

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 15. oktober 2021

Sag BS-50925/2020-HJR

A

(advokat Søren Lundsgaard og advokat Frank Bøggild)

mod

Hoyer Group A/S

(advokat Jens Ahrendt og advokat John Korsø Jensen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Aarhus den 18. maj 2020 (BS-2108/2019-ARH) og af Vestre Landsrets 12. afdeling den 26. oktober 2020 (BS-36057/2020-VLR).

Dommerne Henrik Waaben, Jan Schans Christensen og Lars Apostoli har deltaget i denne afgørelse.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at bilag 47 skal udgå af sagen.

Indkærede, Hoyer Group A/S, har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Hoyer Group A/S indgik den 29. april 2016 aftale med Hoyer Holding A/S om at købe kapitalandelene i Svend Hoyer Holding A/S. A var på daværende tidspunkt direktør i og den reelle ejer af Svend Hoyer Holding A/S.

Hoyer Group har den 16. januar 2019 anlagt sag mod A med påstand om erstatning, idet A efter Hoyer Groups opfattelse undlod at oplyse om en række forhold, som efter Hoyer Groups opfattelse havde betydning for fastsættelsen af købesummen for selskabet Svend Hoyer Holding A/S.

I stævningen nedlagde Hoyer Group således påstand om, at A skal betale 128.700.000 kr. til Hoyer Group.

Af stævningens pkt. 3.1.3 fremgår, at Hoyer Group ved udarbejdelsen af de ved stævningen opgjorte krav har haft bistand fra PricewaterhouseCoopers (PwC), og at der vil blive fremlagt en samlet rapport herom.

Ved replik af 26. april 2019 ændrede Hoyer Group betalingspåstanden til 127.933.458 kr. og fremlagde som bilag 47 sammen med replikken rapport af 11. april 2019 om opgørelse af tab, der er udarbejdet af revisionselskabet PwC.

I duplik af 15. august 2019 protesterede A mod fremlæggelsen af bilag 47 bl.a. med henvisning til, at der var tale om en sagkyndig erklæring, der var indhentet ensidigt efter sagens anlæg.

I processkrift af 4. september 2019 fremsatte Hoyer Group begæring om syn og skøn med henblik på at opnå en uafhængig sagkyndig vurdering af bl.a. de anvendte principper for tabsopgørelsen og alternativer hertil. Hoyer Group ønsker bilag 47 fremlagt for skønsmanden.

Ved kendelse af 25. marts 2020 afviste Retten i Aarhus at tage Hoyer Groups begæring om syn og skøn til følge.

Den 18. maj 2020 afsagde Retten i Aarhus kendelse om, at bilag 47 skulle udgå af sagen. Af begrundelsen herfor fremgår bl.a. følgende:

“Retten bemærker, at bilag 47 ikke er omfattet af retsplejeloven § 209a, allerede fordi bilaget ikke er indhentet efter fælles anmodning fra parterne.

Det fremgår af retsplejeloven § 341a, at erklæringer om konkrete forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter, som en part inden sagsanlægget har indhentet hos sagkyndige, kan fremlægges som bevis, medmindre erklæringens indhold, omstændighederne ved dens tilblivelse eller andre forhold giver grundlag for at fravige udgangspunktet.

I forarbejderne til retsplejeloven § 341a, Lovforslag nr. 20 af 5. november 2016 om ændring af lov om retsplejeloven, pkt. 2.2.2.1, beskriver Retsplejerådet, hvad der kan anses for en sagkyndig erklæring indhentet inden sagsanlæg. Af pkt. 2.2.2.1 fremgår netop, at konstatering og beregning af et økonomisk tab kan være ganske kompliceret, og det derfor ofte vil være naturligt at anvende professionel bistand hertil, herunder også fra en revisor. Endvidere fremgår det af pkt. 2.2.2.1, at det efter retsplejerådets opfattelse er hensigtsmæssigt, at sådanne beregninger kan fremlægges, når de er indhentet inden sagsanlæg.

Af forarbejderne til retsplejeloven § 341a, særlige bemærkninger til nr. 6 fremgår blandt andet:

“...Anvendelsen af kriteriet “forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter” i stk. 1 indebærer alene en afgrænsning over for juridiske responsa om dansk ret, jf. stk. 2. Der kan således være tale om erklæringer om ethvert faktisk forhold, som sagen angår, og bestemmelsen omfatter dermed f.eks. lægeerklæringer, erklæringer fra tekniske rådgivere og økonomiske analyser, eksempelvis om prisniveauer eller markedsmæssige konsekvenser af visse dispositioner...”

Bilag 47 er udarbejdet af revisor Jan Hetland Møller, der er en ekstern rådgiver for Hoyer Group A/S. I bilaget opgør revisoren Hoyer Group A/S' tab. Som begrebet “forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter” skal forstås ifølge forarbejderne som redegjort for ovenfor, er bilag 47 en erklæring omfattet af bestemmelsen.

Bilag 47 kan dermed som udgangspunkt kun fremlægges, såfremt bilaget er indhentet inden sagens anlæg.

Hoyer Group A/S anlagde sag den 17. januar 2019. Bilag 47 er dateret efter sagens anlæg den 11. april 2019. I bilaget henvises der til Hoyer Group A/S' stævning, og det fremgår i bilag 47, pkt. 2.3, at bilaget [er] udarbejdet i forbindelse med den anlagte retssag og kun må anvendes i forbindelse med denne. Når stævningen og bilag 47 sammenholdes, kan det konstateres, at de opgjorte tab i bilaget afviger fra de i stævningen opgjorte tab. Af disse grunde, og da der ikke er fremlagt yderligere om bilagets tilblivelse, er det ikke godtgjort, at bilaget er indhentet inden sagens anlæg.

Bilag 47 kan derfor ikke mod As protest fremlægges jf. retsplejelovens § 341a.

Det af Hoyer Group A/S anførte om, at bilaget alene skal betragtes som et partsindlæg uden bevisværdi, og at bilaget, uanset at det er udarbejdet af en ekstern rådgiver, skal opfattes som hidrørende fra parten selv, kan ikke føre til andet resultat.

Herefter tages As påstand om, at bilag 47 skal udgå af sagen til følge.”

Hoyer Group kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse kendelsen til Vestre Landsret, der ved kendelse af 26. oktober 2020 tillod bilaget fremlagt. Af begrundelsen fremgår bl.a. følgende:

“Bilag 47:

Det står som udgangspunkt en part frit at fremlægge egne oplysninger og vurderinger, idet det i forbindelse med bevisbedømmelsen må tages i betragtning, at der er tale om partsindlæg.

Bilag 47 er udarbejdet af Hoyer Group A/S’ sædvanlige revisor til brug for opgørelsen af det omtvistede krav, og bilaget må efter dets indhold og karakter sidestilles med et partsindlæg.

På denne baggrund ændres byrettens kendelse således, at bilag 47 tillades fremlagt.”

Ved kendelsen tog landsretten samtidig stilling til Hoyer Groups kære af byrettens kendelse af 25. marts 2020 vedrørende syn og skøn og tog Hoyer Groups anmodning herom til følge.

Efter indbringelsen af sagen for Højesteret har A fremlagt en rapport fra revisionspartnerselskabet Deloitte, der er dateret den 21. januar 2021, og som bl.a. indeholder en vurdering af de tab, PwC har opgjort i bilag 47.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 341 a, stk. 1, er sålydende:

“§ 341 a

Erklæringer om konkrete forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter, som en part inden sagsanlægget har indhentet hos sagkyndige, kan fremlægges som bevis, medmindre erklæringens indhold, omstændighederne ved dens tilblivelse eller andre forhold giver grundlag for at fravige udgangspunktet. Har en part fremlagt en sådan erklæring, kan modparten under i øvrigt samme betingelser fremlægge en tilsvarende erklæring, selv om denne erklæring først har kunnet indhentes efter sagens anlæg.”

Retsplejelovens § 341 a blev indsat ved lov nr. 1725 af 27. december 2016. Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2016. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget hedder det bl.a. (Folketingstidende 2016-17, tillæg A, lovforslag nr. L 20, s. 11 ff.):

“2.2.2. Retsplejerådets overvejelser

2.2.2.1. Sagkyndige erklæringer indhentet ensidigt før sagsanlæg

...

Forberedelse af et sagsanlæg kan således efter omstændighederne være en omfattende proces, hvor man – måske nærmest på bar bund – må

skaffe sig et overblik over, hvad der er sket, og hvilke krav der med føje kan rejses. Sådanne undersøgelser er nødvendige for ikke at påføre en modpart en ubegrundet retssag, for at undgå den omkostningsrisiko, der i givet fald ville være forbundet med en sådan sag, og for fra begyndelsen at kunne lægge processen i de baner, man mener at kunne følge kravet efter. F.eks. kan konstatering og beregning af økonomisk tab efter omstændighederne være ganske kompliceret, navnlig i erhvervsager, og det vil ofte være helt naturligt at anvende professionel bistand hertil. Det er efter rådets opfattelse hensigtsmæssigt, at parterne kan fremlægge sådanne beregninger, der viser beregningsmetoderne og præciserer grundlaget for kravet.

...

2.2.2.2. *Sagkyndige erklæringer indhentet efter sagsanlæg*

Retsplejeloven anviser syn og skøn udmeldt af retten som den relevante fremgangsmåde for at få en sagkyndig belysning af det omtvistede faktum, efter at sagen er anlagt, og parterne kan således ikke frit bruge egne ekspertudsagn i retten, men må som udgangspunkt gå frem efter reglerne om syn og skøn i lovens kapitel 19.

...

Det må således tages i betragtning, at sagkyndige erklæringer, som parterne indhenter ensidigt efter sagens anlæg, normalt ikke har og ikke vil kunne have samme bevisvægt som et syn og skøn. Det skyldes netop den sagkyndiges manglende uvildighed og i den forbindelse navnlig, at de spørgsmål, som den sagkyndige svarer på, normalt vil være udformet af den pågældende part ud fra dennes subjektive syn på sagen, hvilket medfører en risiko for, at den sagkyndiges vurdering bliver "farvet" af de forudsætninger, den pågældende part har stillet op for besvarelsen, eller af det faktuelle grundlag, den pågældende part har tilvejebragt.

Det må endvidere tages i betragtning, at hvis den ene part fremlægger en sagkyndig erklæring, der støtter vedkommendes synspunkt under sagen, vil modparten føle et betydeligt pres for at imødegå en sådan ensidigt indhentet sagkyndig erklæring med en anden ensidigt indhentet erklæring. Desuden er det klart, at den begrænsede bevisværdi, som ensidigt indhentede erklæringer alt andet lige må have, også indebærer en risiko for, at parterne vil føle sig nødsaget til at indhente flere og supplerende erklæringer og "moderklæringer". Bevisførelsen kan på den måde udvikle sig til en slags "ekspert-kapløb". I en vis forstand er parterne naturligvis ligestillede i den situation, men ligestillingen er ikke reel, hvis kun den ene part har råd og/eller tid til at indhente og afvente indhentelsen af sådanne erklæringer. Der vil således være en nærliggende risiko for, at det bliver den af parterne, som har bedst råd, der vil

have de bedste muligheder for at oplyse sagen for retten ud fra sin synsvinkel. En sådan accelereret brug af eksperterklæringer vil alt andet lige også medføre længere sagsbehandlingstid og mere generelt også et øget ressourceforbrug ved domstolene.

En omfattende fremlæggelse af ensidigt indhentede eksperterklæringer vil medføre, at retten skal bedømme de bevismæssige spørgsmål af mere teknisk art, som sagen rejser, på grundlag af, hvad der vil kunne fremstå som et virvar af modsatrettede erklæringer. Der vil være en sandsynlighed for, at retten i de tilfælde, hvor de ensidigt indhentede erklæringer peger i hver sin retning, ofte vil ende med at afgøre sagen ud fra overvejelser om, hvem der har bevisbyrden for det pågældende forhold, i hvert fald hvis der ikke deltager sagkyndige meddommere. I det omfang dette sker, kan man sige, at der reelt intet positivt vil være opnået.

...

Ordringen bør efter rådets opfattelse gælde, uanset om parterne ønsker at bruge egne eksperter i stedet for eller som supplement til syn og skøn. Begrænset af ressourcemæssige hensyn vil det formentlig i en del sager kunne være attraktivt for parterne, at der udmeldes sædvanligt syn og skøn med den bevismæssige tyngde, det har, med mulighed for, at parterne efterfølgende kan anfægte skønsmandens konklusioner med egne ekspertindlæg. Det indebærer ikke, at parterne også frit skal kunne fremlægge sagkyndige erklæringer til brug for skønsmanden – altså som en form for "forberedelse" af skønsmanden – idet det vil følge af almindelige regler, at dokumenter, der har til formål på utilbørlig måde at påvirke den uvildige skønsmands besvarelse af spørgsmålene, ikke tillades medsendt til skønsmanden.

...

2.2.3. Justitsministeriets overvejelser

For så vidt angår fremlæggelse af sagkyndige erklæringer, der er indhentet før sagsanlægget, er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at det bør fastsættes udtrykkeligt i retsplejeloven, at en part som led i bevisførelsen som udgangspunkt kan fremlægge udtalelser og erklæringer om konkrete forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter, der inden sagsanlægget er indhentet hos rådgivere og andre sagkyndige, medmindre erklæringens indhold, omstændighederne ved dens tilblivelse eller andre forhold giver grundlag for at fravige dette udgangspunkt.

...

For så [vidt] angår fremlæggelse af sagkyndige erklæringer, der er indhentet efter sagsanlægget, er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet

i, at der ikke bør indføres en ubegrænset, generel adgang for parter i civile retssager til som led i bevisførelsen at fremlægge ekspertudsagn, der indhentes ensidigt efter sagsanlægget som supplement eller alternativ til syn og skøn.”

I de specielle bemærkninger til den foreslåede § 341 a hedder det bl.a. (Folketingstidende 2016-17, tillæg A, lovforslag nr. L 20, s. 20 f.):

”Til nr. 6

Det foreslås, at der i retsplejeloven indsættes en ny § 341 a, der – sammen med den foreslåede § 209 a (lovforslagets § 1, nr. 4) – regulerer spørgsmålet om parter adgang til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer om konkrete faktiske forhold mv. til brug for bevisførelsen og fremlæggelse af juridiske responsa mv. om dansk ret til brug for den juridiske argumentation.

Det foreslås således med stk. 1, at det i overensstemmelse med nyere retspraksis fastsættes i loven, at ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer om konkrete tekniske, økonomiske eller lignende forhold som udgangspunkt kan fremlægges til brug for bevisførelsen, hvis erklæringen er indhentet, før retssagen blev anlagt, dvs. før indgivelse af stævning, jf. stk. 1, 1. pkt. Det er ikke en betingelse, at der er begæret eller udmeldt syn og skøn efter reglerne herom. I praksis vil der dog normalt være tale om, at sådanne erklæringer fremlægges som grundlag for en syn- og skønsforretning, eventuelt begæret af modparten.

Det foreslås i stk. 1, 2. pkt., at modparten i de tilfælde, hvor den anden part fremlægger en ensidigt indhentet erklæring, som er fremskaffet før sagsanlægget, kan fremlægge en ensidigt indhentet ”moderklæring”, dvs. en erklæring om de samme forhold, selv om det først har været muligt at indhente moderklæringen efter sagsanlægget.

Formålet hermed er navnlig at stille parterne lige med hensyn til deres muligheder for at etablere et udbygget og oplyst grundlag for skønsforretningen og for efter behov at redegøre for deres syn på de omtvistede spørgsmål over for skønsmanden. Adgangen til at fremlægge en ”moderklæring” er dog ikke begrænset til tilfælde, hvor der skal foretages syn og skøn, men gælder generelt i tilfælde, hvor modparten er blevet bekendt med den ensidigt indhentede erklæring så sent, at der ikke har været mulighed for at indhente ”moderklæringen” før sagsanlægget, eller hvor det i øvrigt helt indtil sagsanlægget har fremstået så uvist for modparten, om stævning ville blive indgivet, at det ville være urimeligt at lægge vægt på, at modparten rent tidsmæssigt kunne have nået at indhente ”moderklæringen” før sagsanlægget.

...

I øvrigt må parterne gå frem efter reglerne om syn og skøn, når sagen er anlagt, medmindre de er enige om at bruge den foreslåede adgang til med rettens tilladelse at supplere eller erstatte syn og skøn med fremlæggelse af ensidigt indhentede erklæringer, jf. herved den foreslåede § 209 a.

Den foreslåede bestemmelse regulerer – ligesom den foreslåede § 209 a (lovforslagets § 1, nr. 4) – fremlæggelse af sagkyndige erklæringer, der svarer til syn og skøn, dvs. som indebærer en besigtigelse og/eller beskrivelse samt vurdering af et konkret faktisk forhold, som er genstand for bevisførelse under sagen.

...

Bestemmelsen angår kun ensidigt indhentede erklæringer, dvs. erklæringer, som er indhentet uden at inddrage modparten og eventuelt retten.

Det er uden betydning, hvem der har afgivet erklæringen.

Anvendelsen af kriteriet “forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter” i stk. 1 indebærer alene en afgrænsning over for juridiske responsa om dansk ret, jf. stk. 2. Der kan således være tale om erklæringer om ethvert faktisk forhold, som sagen angår, og bestemmelsen omfatter dermed f.eks. lægeerklæringer, erklæringer fra tekniske rådgivere og økonomiske analyser, eksempelvis om prisniveauer eller markeds-mæssige konsekvenser af visse dispositioner.

...

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at det ikke er til hinder for at fremlægge en ensidigt indhentet sagkyndig erklæring, at dens bevisværdi ofte kan være ret begrænset netop på grund af, at den er ensidigt indhentet. En part kan således som udgangspunkt fremlægge alt, som har dannet baggrund for sagsanlægget eller den nedlagte påstand, men i overensstemmelse med retspraksis foreslås det, at retten dog kan nægte fremlæggelse af de omhandlede erklæringer og “moderklæringer”, hvis erklæringens indhold, omstændighederne ved dens tilblivelse eller andre forhold giver grundlag for at fravige det klare udgangspunkt. Retten må afgøre konkret, om dette er tilfældet.

Erklæringens indhold vil navnlig tale imod fremlæggelse, hvis indholdet er klart irrelevant for sagen. Derimod vil det være uden betydning, at erklæringens indhold ikke kun er “teknisk”, men også omfatter en vurdering (et skøn). Det vil også være uden betydning, at erklæringen angår de samme forhold, som et udmeldt syn og skøn skal dreje sig om.

Omstændighederne ved erklæringens tilblivelse vil f.eks. tale imod fremlæggelse, hvis erklæringen må anses for at være faktisk eller videnskabeligt uvederhæftig eller lignende ("bestillingsarbejde"), således at den er helt uden bevismæssig værdi. Selvom det forhold i sig selv, at der er en nær tidsmæssig sammenhæng mellem partens modtagelse af den sagkyndige erklæring og sagsanlægget, er uden betydning, idet det netop er karakteristisk for indhentelse af sagkyndige erklæringer som led i forberedelsen af et sagsanlæg, at parten måske nok kan være overbevist om at have et krav, men har behov for at undersøge, om det kan bevises, og hvor stort kravet er."

Parternes synspunkter

A har anført navnlig, at bilag 47 har karakter af en ensidigt indhentet erklæring, der er indhentet efter sagens anlæg. Bilaget er dateret ca. 3 måneder efter sagens anlæg, og der er tale om en sagkyndig erklæring om konkrete forhold af økonomisk karakter. Retsplejelovens § 341 a gør udtømmende op med adgangen til at fremkomme med ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer, jf. f.eks. UfR 2019.1557 Ø. Der er således ingen adgang til at fremlægge sagkyndige erklæringer, som er indhentet efter sagens anlæg, ud over hvad der fremgår af denne bestemmelse.

Revisor Jan Hetland Møller, der har udarbejdet erklæringen, er en af sagen uafhængig og præsumptivt sagkyndig tredjepart, og det kan ikke tillægges betydning, at han er Hoyer Groups sædvanlige revisor, da udarbejdelsen af bilag 47 falder uden for PwCs sædvanlige revisionsmæssige ydelser for Hoyer Group.

Det fremgår af rapporten, at PwC har udarbejdet erklæringen ikke som konsulent eller partslignende bistand til Hoyer Group, men i deres egenskab af statsautoriserede revisorer og med overholdelse af krav til integritet, professionelle kompetencer, objektivitet, fornøden omhu og professionel adfærd.

Hoyer Group har indhentet erklæringen i stedet for selv at udarbejde en tabsopgørelse for at opnå den højere bevisværdi, som en sagkyndig erklæring kan indebære. Det fremgår tydeligt af indholdet af bilaget, at det har karakter af en sagkyndig erklæring og ikke et partsindlæg. PwC fremkommer med subjektive vurderinger og meninger og foretager en sagkyndig opgørelse og vurdering af tabet, der adskiller sig fra Hoyer Groups egen, der fremgår af stævningen.

Hoyer Group har fået tilladelse til syn og skøn om selvsamme forhold, og der er dermed ubestrideligt tale om en erklæring, som efter sin karakter svarer til syn og skøn.

Det er ikke afgørende, om Hoyer Group selv ser bilaget som et partsindlæg, men om erklæringen objektivt set falder ind under anvendelsesområdet for

retsplejelovens § 341 a, jf. også UfR 2019.2537 H. Såfremt Hoyer Group ønsker at fremføre synspunkterne i bilag 47 som et partsindlæg, må de i stedet fremføre synspunkterne i et processkrift.

Hoyer Group A/S har anført navnlig, at tabsopgørelsen i bilag 47 ikke er en ensidigt indhentet sagkyndig erklæring i retsplejelovens § 341 a's forstand.

Rapporten er udarbejdet af Hoyer Groups revisionsfirma PwC på vegne af Hoyer Group og efter Hoyer Groups instruktioner. Den relaterer sig til det krav, som Hoyer Group gør gældende at være berettiget til at rejse over for A, og det blev i stævningen fra januar 2019 varslet over for A, at der ville blive fremlagt en samlet rapport om det opgjorte krav.

Hoyer Group engagerede PwC til at udarbejde tabsopgørelsen ud fra praktiske og ressourcemæssige hensyn. Der er således ikke tale om, at erklæringen er udarbejdet af en uafhængig tredjemand, og Hoyer Group har på intet tidspunkt gjort gældende, at erklæringen repræsenterer en sagkyndig erklæring med en præsumptivt højere bevisværdi, end hvis det tilsvarende indhold var til veje bragt af Hoyer Group alene uden bistand fra PwC.

I en civil sag er parterne berettiget til at fremlægge en talmæssig opgørelse, der har til formål at specificere det eller de krav, der af vedkommende part gøres gældende under sagen, hvilket også er helt sædvanligt. Parten kan og bør redegøre for de forudsætninger, som efter partens opfattelse er relevante for at vurdere sagen. En sådan talmæssig opgørelse kan være indarbejdet i et processkrift eller fremgå af et bilag, der fremlægges under sagen.

På baggrund af de af A fremsatte indsigelser mod den af Hoyer Group anvendte metode til beregning og opgørelse af tabet, og fordi bilag 47 netop ikke er en erklæring fra en uafhængig sagkyndig, der er omfattet af retsplejelovens § 341 a, fremsatte Hoyer Group begæring om syn og skøn, hvilket Vestre Landsret ved kendelse af 26. oktober 2020 har imødekommet.

A har for Retten i Aarhus fremlagt en rapport, der er udarbejdet af As rådgiver, revisionsfirmaet Deloitte. A har i den forbindelse over for Retten i Aarhus anført, at der er tale om et partsindlæg.

Højesterets begrundelse og resultat

Kæremålet angår, om det skal tillades Hoyer Group A/S at fremlægge en rapport fra revisionsfirmaet PricewaterhouseCoopers (PwC) vedrørende opgørelse af Hoyer Groups påståede tab (bilag 47) i en sag, som Hoyer Group har anlagt mod A, der har protesteret imod fremlæggelsen af rapporten.

Rapporten fremtræder som en erklæring på 23 sider fra revisionsfirmaet PwC med indholdsfortegnelse og systematisk redegørelse for revisionsfirmaets tabsopgørelse på en række punkter og med sammenfattende observationer mv. Det fremgår, at tabsopgørelsen i rapporten hviler på en række antagelser og vurderinger. Revisionsfirmaets partner Jan Hetland Møller har i sit fremsendelsesbrev til direktion og bestyrelse i Hoyer Group anført bl.a., at "nedenstående rapport beskriver, hvilken dokumentation vi har gennemgået, metoden for opgørelsen samt vores konklusioner", og i rapportens afsnit 3 om sammenfattende observationer hedder det bl.a.: "På baggrund af de arbejdshandlinger, der er anført under de enkelte tab herunder, har vi opgjort, at tabet for Hoyer Group udgør..." Det fremgår af rapportens punkt 2.3, at den er udarbejdet til brug for retssagen, og der er samme sted henvist til de etiske regler for revisorer, "herunder krav om overholdelse af de fundamentale principper om integritet, objektivitet, professionelle kompetencer og fornøden omhu, fortrolighed samt professionel adfærd."

Efter landsrettens kendelse har A fremlagt en moderklæring fra Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, som forholder sig kritisk til erklæringen fra PwC. Denne erklæring er ensidigt indhentet af A.

Højesteret finder, at rapporten fra PwC ikke blot har karakter af en talopstilling eller lignende, men at der er tale om en selvstændig og selvforklarende erklæring med den sagkundskab og autoritet, som er forbundet med en revisorerklæring fra PwC om tabsopgørelsen. Erklæringen er efter sagens anlæg ensidigt indhentet af sagsøgeren til brug for sagen, og sagsøgeren ønsker den fremlagt for skønsmanden, der forventes at afgive erklæring om samme tema.

Højesteret finder, at erklæringen fra PwC (bilag 47) efter sin karakter er omfattet af retsplejelovens § 341 a, og at der ikke foreligger omstændigheder, som giver grundlag for undtagelsesvis at fravige udgangspunktet om, at en sådan erklæring ikke kan fremlægges mod modpartens protest, når den er ensidigt indhentet hos den sagkyndige efter sagsanlægget. Fremlæggelse og udlevering af erklæringen om tabsopgørelsen til skønsmanden inden gennemførelsen af syn og skøn om samme tema ville indebære en risiko for utilbørlig påvirkning af skønsmanden.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at Hoyer Group har meddelt, at erklæringen kan betragtes som et partsindlæg, og dermed har gjort PwC's synspunkter og konklusioner til sine egne.

Højesteret tager herefter kærændes påstand om, at erklæringen fra PwC (bilag 47) skal udgå af sagen, til følge og stadfæster derfor byrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Byrettens kendelse stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Hoyer Group A/S betale 5.000 kr. til A.
Det idømte beløb skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.